

5360. szám.
eln.

Körrendelet.

Ő császári és apostoli királyi Felsége legfelsőbb elhatározása által szentesítést nyert és a „Verordnungsblatt für das k. k. Heer (Normal-Verordnungen)” 1879-ik évi 12-ik számában a Boszniában és Hercegovinában fennálló esendőr csapatokra nézve közzétett ideiglenes szervezési szabályzatnak azon határozatánál, melyek esetleg a magyar királyi honvédparancsnokságok és a magyar királyi esendőrparancsnokságok hatáskörét is érintik, vagy melyeknek tudása különben szükséges, műheztartás végett ezennel közzéteszem:

A bosznia-hercegovinai esendőr csapatok szervezési szabályzata tárgyában.

1. §.

A Bosznia és Hercegovina részére fennálló esendőrség a közrend, esend és biztonság fentartása céljából katonailag szervezett őrstest.

2. §.

Ezen esendőrcsapatot a közbiztonsági szolgálat teljesítésére nézve a bosznia-hercegovinai országos kormány főnöke alá, — katonai ügyekben a szerajevói főhadparancsnokság, illetőleg a cs. és kir. közös hadügyminister alá van helyezve.

11. §.

A esendőrség kötelékébe tartozó személyek felvételük avagy beosztásuk napjától kezdve, a hadsereg részére érvényes törvényeknek és telyelmi szabályoknak vetvék alá.

27. §.

A bosznia-hercegovinai esendőrség legénységi állománya egyebek között, oly magyar királyi esendőrök felvétele által, kik elvállalt esendőrségi szolgálatkötelezettségüknek eleget tettek és a bosznia-hercegovinai esendőrségbe átlépni ohajtanak, és a magy. kir. honvédség szabadságolt állományából való önkéntesek által, utóbbiak védkötelezettségének fentartása mellett, egészítették ki.

28. §.

A bosznia-hercegovinai esendőrséghez való felvételre nézve megkiváutatik:

- a) a honossági illetőség kimutatása;
- b) feddhetlen előélet, szellemi tehetség és ügyes magatartás;
- c) a 20-ik évet betöltött és a 45-ik évet meg nem haladt életkor;
- d) nőtelen vagy gyermek nélküli özvegy állapot;
- e) egészszséges erős testalkat és a katonai mértéknek megfelelő testmagasság;

f) az országos nyelv ismerete :

g) olvasásban, írásban és számolásban való elegendő jártasság.

Kiskoriaknak, kik nem bosznia-hercegovinai születésűek, önkéntes belépésükre nézve, atyjuk avagy a gyámhatóság beleegyezésével kell bírni.

29. §.

Az ezen esendőrséghez belépő, legalább is ötévi szolgálatkötelezettséget tartozik elvállalni.

30. §.

A esendőrség legénységi állományába való felvétel csak a legalsóbb rendfokozatban és csak próbaképen történhetik.

A es. kir. vagy a m. kir. esendőrségtől (es. és kir. szerezsán esapattestből) vagy a hadsereg avagy a honvédség tetteges szolgálatából, a bosznia-hercegovinai esendőrségbe közvetlenül átlépő egyénekre vonatkozó e részbeni kivételre nézve, az engedélyt az országos kormány főnöke adhatja.

A próbaszolgalat tartama, mely egy éven túl nem terjedhet, a esendőr végleges felvételekor, annak esendőrségi szolgálati idejébe beszámíttatik.

32. §.

A tiszteknek ezen esendőr-esapattestben való szolgálatáttele további ellátározásig csak ideiglenes.

A tiszt helyek betöltetnek :

1. a es. kir. vagy a m. kir. esendőrség (a es. és kir. szerezsán esapattest) állományából való alkalmas tiszt vezénylése által, kik e végett önként jelentkeznek ;

2. a hadsereg vagy mindkét honvédség nyugállományából való alkalmas és a esendőrségi szolgálatban jártas tiszt beosztása által ;

3. a hadsereg vagy mindkét honvédség tetteges állományából való oly alkalmas tiszt vezénylése által, kik a esendőrségi esapattestnél való szolgálatteljesítésre készeknek nyilatkoznak.

33. §.

A bosznia-hercegovinai esendőresapattest pananesnoka és a törzstisztek Ő esászari és apostoli királyi Felsege által nevezetnek ki.

A főtisztoknak a esendőresapattesthez vezénylése, a bosznia-hercegovinai kormány javaslata folytán a közös ministerium közbenjárásával, és pedig a hadsereg tisztjeire nézve a közös hadügyministerium által, a honvédség avagy a esendőrség tisztjeire nézve pedig az illető honvédelmi ministerium által történik. A esendőr-esapattesthez vezényelt tiszt, hat óra szoritandó próbaszolgalat teljesítése után, a esendőr-esapattest létszámába

helyeztetnek át: hadseregi, illetőleg honvédségi (esendőrségi) eredeti állomány-esapattestöknél pedig továbbra is mint számfeleltiek tartatnak nyilván.

Ezen tiszteknek a esendőr-esapattestben való szolgálattételök alatti előléptetési igényeik külön szabályok által határozatnak meg.

A esendőrségi esapattesthez a nyugállományból vezényelt tiszték a szerajevói főhadparanesnokság nyilvántartásába helyezendők át, s további elhatározásig a hadsereg, illetőleg a honvédség anyakönyve kezelésével megbízott számvivő testület nyilvántartásában maradnak.

34. §.

A tiszték és esendőrök ezen esapattestbe való belépésükkor a esendőrségi eskut tartoznak letenni.

35. §.

A esendőr-esapattestnél szolgálatot teljesítő tiszték a hadsereg tisztjeivel, rendfokozatukhoz képest egyenlők, s ezen rangegyenlőség a esendőrségi rendfokozatra nézve, a hadseregbeli legénységi rendfokozatok irányában szintén érvényes.

A valóságos esendőr a tizedesi rendfokozatot viseli.

40. §.

A havidíjak, zsoldilletékek és a esendőrség megállapított egyéb illetekei a függelék ből kivethetők.

41. §.

A esendőrségi legénység azon szolgálati idő után, melyet ezen rendelet hatályba lépése után a esendőrségben megszakítás nélkül töltött, következő összegekben meghatározott szolgálati pótdíjat kap, u. m.:

teljesen betöltött	4 szolgálati év után	50 forintot,
-	8	100
-	12	150
-	18	200

Azon esendőrök részére, kik valamely osztrák-magyar esendőrszolgálatból léptek át a bosznia-herzegovinai esendőrségbe, a szolgálati pótdíj elnyerésére előbbi esendőrségi szolgálatuk betndatik.

44. §.

Oly szolgálattételek esetén, melyek az állomáshelyen kívül teljesitetnek és huszon-négy órán túlterjednek, a esendőrtisztnek, valamint a legénységnek érkezési-pótlék és átvonulási elszállásolás jár.

Ugyanezen illetekekre szolgálati áthelyezésekkor és egyéb rendkívüli vezénylésekkor is van igényük.

A közelebbi határozatok, valamint azon esetek, melyekben a csendőrlegénység utazási eszközök használatára igényvel bír, külön fognak megállapítani.

A csendőrtisztek, az alájuk rendelt felügyeleti körletben teljesített utazások után felmerülő költségek megtérítésére igényvel nem bírnak.

45. §.

Minden belépő csendőr, gyakorlati szolgálatának megkezdése előtt a ruházati és felszerelési cikkek beszerzésére az első tömegbetétet, és későbbi beszerzésekre, valamint ezen cikkek épségben tartására évi átalányt kap. Ezen összegek mérve a közös hadügyminister által az országos kormány főnökével egyetértőleg, az anyagok árához képest időszakonként határozatlik meg.

A fegyvereket és egyéb fegyverzeti tárgyakat, valamint a löszert a csendőrlegénység a kinevezéstől kapja.

46. §.

Csendőrtiszteknek katonai kórházba felvétele tekintetében a hadsereg tisztjeire nézve fennálló szabályok érvényesek.

A csendőrlegénységnek katonai kórházakba felvétele, valamint különbeni gyógykezelése és ellátása, az országos kormány rovására, ez utóbbi által időszakonként meghatározandó és a csendőr zsoldjából levonandó összeg mellett történik.

Szolgálatban szenvedett testi sérülés esetén zsoldlevonásnak nincs helye.

47. §.

Ha valamely csendőrtiszt szolgálatából felfüggesztetik, csendőrségi pótdíja a szolgálat újbóli megkezdésére következő hó első napjáig beszüntetendő.

A csendőrségi szolgálatban álló egyéneknek fegyelmi fogság-büntetés, valamint bűnvádi kereset folytán való vizsgálati és törvényszéki fenytéki fogság alatti illetékeik különben külön fognak szabályoztatni.

48. §.

A bosznia-hercegovinai csendőrségnél való alkalmazás, ezen országok pénzalapjaiból rokkantsági ellátási jogigényt egyelőre nem nyújt. Mindazonáltal oly csendőrök részére, kik szolgálatuk teljesítése közepette, önhibájukon kívül szenvedett sebesülés vagy súlyos testi sérülés következtében váltak szolgálat- és keresetképtelenné, az országos kormány főnöke ajánlata következtében, a közös hadügyminister által esetenként a katonai ellátásról szóló törvényben meghatározott nyugdíjösszegnek megfelelő ellátási pótlék fog az országos javadalmazásból engedélyeztetni.

Továbbá a cs. és kir. közös hadügyminiszterrel, a cs. kir. honvédelmi miniszterrel és velem egyetértőleg a bosznia-hercegovinai esendőresapattestbe nézve fentebb kivonatolva közzétett ideiglenes szervezeti szabályzat 27. és 33. §§-ainak fogmatosítására vonatkozó és a „Verordnungsblatt für das k. k. Heer (Normal-Verordnungen)“ 1879-ik évi 39-ik számában kiadott határozványokat, a mennyiben azok a m. kir. honvédséget és a két m. kir. esendőrparancsnokságot hasonlólag illetik, ezennel kivonatolva közzéteszem:

A) A legénységi állományba tartozó honvédköteles személyekre vonatkozólag.

1. A m. kir. honvédség szabadságolt állományába tartozó legénységnek meg van engedve, védkötelezettségének fentartása mellett, a bosznia-hercegovinai esendőresapattestbe önkéntesen beléphetni; ezen engedély mozgósítás esetén azonban megszűnik.

Az ezen esendor-esapattestbe való felvételért folyamodók felől, kik még tetteges szolgálatuk alatt jelentkeznek, a szerajevói főhadparancsnokságnak az illetők alosztályi anyakönyvi-lapja másolatával és erkölesi okmányokkal, továbbá próbairataikkal felszerelt névjegyzék küldendő meg; az ide vonatkozó tárgyalás az illetők szabadságolásának időpontjára, illetőleg a honvédség szabadságolt állományába való áthelyezésére különben is befolyás nélkül marad, s ennek szabályszerűen kell bekövetkezni.

Szabadságolt állományu honvédek, kik a esendőresapattestbe felvétetni óhajtanak, e ezéلبől nyilvántartási hatóságuk útján, a szerajevói főhadparancsnoksághoz folyamodjanak, melynek saját hatáskörébe tartozik a folyamodók alosztályi anyakönyvi-lapjait és erkölesi okmányait magának megszerezni.

Oly önkénteseknek, a kiknek védkötelezettsége fölött végleges határozat még nem hozatott, a esendőr-esapattestbe belépni nem engedtetik meg.

2. A tetteges állományu honvédek esendőrségi szolgálati viszonyuk alatt, tehát próbaszolgálatuk teljesítése alatt is, védkötelezettségükre nézve, szabadságolt állományuaknak tekintendők; azonban tetteges szolgálatra, időszakai fegyvergyakorlatokra és ellenőrzési szemlékre nem szólítandók be, s a szabadságolt állományu honvédegyénekre nézve előirt tartózkodási jelentések alól is fel vannak mentve.

Szabadságolt állományu honvédnek esendőrségi próbaszolgálatra felvétele, valamint ilyennek a próbaszolgálat alóli felmentése, a esendőrségbe leendő végleges beosztása és a esendőrségi szolgálatból való elboesítása, a szerajevói főhadparancsnokság részéről, az illetékes állományesapattesthez idevonatkozólag intézendő értesítés alapján, a nyilvántartási jegyzőkönyvekben előjegyzendő és e felől az első folyamodási közigazgatási hadkiegészítő hatóság is értesítendő.

3. Mindazon változások, melyek a fennálló szabályok értelmében az anyakönyvi lapokba iktatandók, szabályszerűen okmányoltan kimutatásba foglalva, az országos esendőrparancsnokság által havonként az illetékes esapattestnek tudomására hozandók.

Oly esetekben, midőn még honvédköteles esendőrök felülvizsgálása forog fenn, a felülvizsgáló bizottság az iránt tartozik véleményt adni, hogy vajjon az illető általában katonai szolgálatra alkalmas-e vagy nem.

A felülvizsgáló bizottság véleménye és javaslata fölött a szerajevói főhadparanokság határoz.

6. A esendőresapattesthez belépő és abban szolgáló honvédköteles egyének katonai szolgálati viszonyára vonatkozó levelezések, az illetékes állományesapattest és a szerajevói országos esendőrparanokság között, közvetlenül intézendők el.

B) A tisztek előléptetési igényeire vonatkozólag.

7. A bosznia-hercegovinai esendőr-esapattesthez próbaszolgálatattételre vezényelt vagy annak létszámába tartozó, az ideiglenes szervezeti szabályzat 32. §-ában felsorolt osztályokba tartozó valamennyi tiszt, az ezen esapattest keretében való szolgálati fel- és alárendelt ségre nézve, együtt külön állomány-esoportot képez.

8. Az ezen ideiglenes esendőrségi szolgálattétel tartama alatti előléptetési igényekre nézve, azon tégovernemre való tekintet nélkül, a melytől ezen tisztek származnak, csakis a *hadsereg gyalogságjának* összetes állománya irányabani rangsorozati viszonyuk mérvaló.

Az előléptetések — ezen különleges szolgálati viszonyban való alkalmasság tekintetbe vétele mellett — a hadsereg katonai állományu egyéneinek előléptetésére nézve femálló szabályok általános elvei szerint történnék, és ezen, illetékes állomány-esapattestök-nél számfelett vezetett tisztek, a hadsereg előléptetési szabályzata 50. (magyar honvédségi 49.) pontja szerint, a gyalogság állományesoportjában levő előttesükkel egyidejüleg léptetnek elő.

9. A hadsereg, a honvédségek, a cs. kir. és a m. kir. esendőrség előbbi szolgálati viszonyába való esetleges visszalépés esetére, ezen tisztek számára a saját tégovernemük (esapattestük) állományesoportjában birt rangsorozati beosztásuk fentartatik.

Hogy a külön állomány-esoportok keretébeni *rangsor* fentartassék, a bosznia-hercegovinai esendőresapattestben netalan korábban előléptetettek rangja, az eredeti esapattestökhöz való visszahelyezésük esetén, újból határoztatik meg.

Nyugállománybeli tisztek rendszerint ismét ezen viszonyba helyeztetnek vissza.

10. A bosznia-hercegovinai esendőr-esapattestnél jelenleg levő tisztek rangsorozatát a közös hadügyminister fogja megállapítani és további vezénylések folytán esetenként tudtul adni.

A havonként szerkesztendő rang- és beosztási-lajstromba a esendőr-esapattest tisztjei csakis a közös hadügyminister által megállapított sorozat szerint veendők fel.

11. Az előléptetési soron levők felöl határidőnként benyujtandó névjegyzékek, a bosznia-hercegovinai esendőr-esapattest részéről is, és pedig a gyalogságra nézve tudtul adott sorvány alapján terjesztendők fel.

12. Mozgósítás esetén a bosznia-hercegovinai esendőresapattestnél levő tisztek ezen szolgálattételben megmaradnak.

Kelt Budapesten, 1879-ik évi november hó 14-én.

Függelék az $\frac{5360.}{\text{eln.}}$ számhoz.

Á T N É Z E T

a bosznia-hercegovinai csendőrcsapattesthez beosztott egyének megállapított illetékeire nézve.

Szolgalmati minőség es rendfokozat	Évi fizetés vagy zsold		Évi csendőrségi pótdíj		Évi lakbérválság vagy természetbeni illeték		Az első lovasítási átalány		Évi lóártási átalány	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Országos csendőrcsapatparancsnok (törzstiszt)			800		100	—	350	—	300	—
Szemléstörzstiszt, egyszersmind parancsnoki helyettes			600	—	300	—	280	—	720	—
Szemléstörzstiszt vagy százados			600	—	200	—	280	—	720	—
Csendőr-szárnyparancsnok (százados vagy főhadnagy)			500	—	200	—	210	—	540	—
Csendőr-szakaszparancsnok (főhadnagy vagy hadnagy)			350	—	150	—	110	—	360	—
Számtiszt			800	—	300	—	—	—	—	—
Számvivő-örmester			400	—	—	—	100	—	—	—
Örmester			400	—	—	—	70	—	180	—
Örsvezető			300	—	—	—	70	—	180	—
Csendőr			220	—	—	—	70	—	180	—
Irodaszolga			250	—	—	—	—	—	—	—
Tisztiszolga			*)	—	—	—	—	—	—	—

M e g j e g y z é s e k.

A legénység, örmestertől lefelé, természetbeni lakást, illetőleg istállót kap, de világításban és fűtésben nem részesül.

Minden parancsnokság számára iroda- és írószék-átalány engedélyeztetik.

A próbaszolgálatot teljesítő legénység végleges csendőr-legénységgé leendő felvételeig, az évi 220 frtyi zsold helyett 10—10 naponként kifizetendő, napontai 60 krból álló napi zsoldot kap.

A legénység zsoldjából teljes ellátását, a kenyert is ideértve, tartozik főzőni.

*) A tisztiszolga illetékei ugyanazok, melyeket a cs. és kir. gyalogos ugyanazon élelmezési körületben élvez.

A legénység rubapénze a 45. §. szerint szabatik meg.

A tiszt első lovasítására, azaz a lovak és nyeregszerszám beszerzésére való átalány, a szolgálat megkezdésekor csak telerészben fizettetik ki, — második fele három havi szolgálattétel után jár. Ha a tiszt egy évnél rövidebb ideig állott esendőrségi szolgálatban, ezen átalány felét megtéríteni tartozik.

Ha valamely tiszt oly szolgálati minőségbe mozdíttatik elő, melyben az eredetileg élvezetnél magasabb lovasítási átalány jár, neki a megfelelően esedékes pótlósszeg kifizettetik.

A ló-eltartási és nyeregszerszám fenntartási átalány, épügy mint a bavidij (zsold) előleges havi részletekben fizetendő ki.

Próbaesendőröket lovasítani nem szabad.

A nyugállománybeli tisztek, próbaszolgálatteljesítés alatt nyugdíjuk élvezetében maradnak és az illető szolgálati állásukhoz mért teljes tettelegességi illetékük többletét, valóságos rendfokozatukhoz képest kapják.

44595.

szám.

I.

Körrendelet.

A bosznia-hercegovinai csendőrlegénység számára kiadott „Előléptetési szabályzat” határozatának, amennyiben azok esetleg a m. kir. honvédsapattal és a csendőr parancsnokságok hatáskörét érinthetnék, vagy tudásuk a szolgálat és az illető legénység érdekében szükséges — az alább következőkben közlésem:

1. §.

A bosznia-hercegovinai csendőr-esapattest legénységi állománya három rendfokozatra tagozódik, u. m.:

- a) csendőrökre, tizedesi rendfokozattal és jelleggel;
- b) őrsvezetőkre, szakaszvezetői — és
- c) őrmesterekre, a hadseregbeli, illetőleg honvédségbeli őrmesteri rendfokozattal és jelleggel.

2. §.

A csendőrt megillető tizedesi jelleg, csakis a csendőrségbe való végleges felvétel után jár. Újonnan belépőknek, próbaszolgálati idejük tartama alatt, a tizedesi jelleg adományozására nincs igényük; azonban az előbbi állomány-illetékes esapattestüknél beléptük előtt netalán már bírt rendfokozati jelleget megtartják.

3. §.

Csendőröknek magasabb legénységi rendfokozatra való előléptetése és címzetes rendfokozatok adományozása az országos esendőrparancsnokságot illeti.

A cs. és kir. és a m. kir. esendőrség, továbbá a cs. és kir. szerezsán csapattest állományából a bosznia-hercegovinai esendőr-esapattesthez meghatározott időtartamra vezényelték, magasabb rendfokozatot vagy jelleget csakis állomány-illetékes csapattestük parancsnokságának belegegyezésével nyerhetnek.

4. §.

Az előléptetéshez megkívántatik, hogy az illető

a) és pedig a valóságos esendőr legalább hat — az őrsvezető pedig legalább tíz havi szolgálati időt betöltött legyen, és

b) úgy használhatósága és megbízhatósága, mint valamely bizottság előtt leteendő vizsga eredménye által, a magasabb rendfokozatra való alkalmasságát bebizonyította.

5. §.

Valóságos esendőröknel és őrsvezetőknél, továbbá a 3. §. 2-ik bekezdésében említett egyéneknél, ha a esendőrséghez való beléptük, illetőleg vezényeltetésük előtt a cs. és kir. vagy a magy. kir. esendőrségben, avagy a cs. és kir. szerezsán csapattestben legalább hat hónapon át tetteleg szolgáltak, a 4. §. a) pontjában körülírt feltételektől eltekinthető.

8. §.

Azon esendőröknek és őrsvezetőknek, kik magasabb rendfokozatot megillető szolgálatot teljesítenek, ezen magasabb rendfokozatnak megfelelő zsoldot az országos esendőrparancsnokság csak akkor engedélyezheti, ha ez által az illető rendfokozat meghatározott létszáma után esedékes illeték túl nem lépetik.

Valamely állásnak csak ideiglenes helyettesítése, az azzal járó illetékek élvezetére nem jogosít.

A fennebbi határozvány azokra is kiterjed, kik a 3. §-ban említett biztonsági őrsapattestektől, meghatározott időtartamra a bosznia-hercegovinai esendőr-esapattesthez vezényelvék.

Kelt Budapesten, 1879. évi november hó 14-én.

Szende Béla s. k.